

γραφεία. Εἰς τὴν τοιαύτην φιλοπονίαν ἐφείλομεν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἱστορίαν, ἀληθῆ ἐγκυκλοπαιδείαν τῆς ἀρχαιότητος.

Ὁ Μάρκος Αὐρήλιος, ὁ Ἀλέξανδρος Σεβῆρος, καὶ ὁ Ἰουλιανὸς ὑπερέβησαν τὸν Οὐεσπεσιανόν· ἡ αὐτοκρατορία εἶχε χρεῖαν τοιαύτης δξύτητος· ὅθεν εὐτύχησαν ἡ ἀναστείλωσι τὴν ἐπικειμένην πτώσιν τῆς, ἧτις ἀνηγγέλλετο πρὸ πολλοῦ.

Ἄν δὲ ἐκ τῶν μεμακρυσμένων ἐκείνων χρόνων καταβῶμεν εἰς τοὺς πλησιεστέρους, εὐρίσκομεν ὁμοίως ἐνάμιλλον τῶν ἐξαισίαν τούτων ἀνδρῶν καὶ τὸν Μέγαν Κάρολον· διότι ὀλίγκηρος αὐτοῦ ὁ βίος ἦτο ὁδοπορία ἀδιάκοπος εἰς διάφορα μέρη τῆς εὐρυχωροῦ βασιλείας του καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Πολυλάκις ἐπεραίνετο ἀλλεπαλλήλως ὅπου παντελῶς δὲν τὸν περιέμενον, διέβυεν ἐβδομήκοντα δύο ἐκστρατείας, καὶ ἴσως ἄλλας τόσας συνελεύσεις καὶ συνόδους· ἐχρημάτισε πορθητῆς καὶ νομοθέτης καὶ διοικητῆς καὶ πολεμικῆς καὶ πολιτικῆς καὶ καινοτόμος τῶν καθεστῶτων καὶ ἱερῶν τοῦ ναυτικοῦ, καὶ προστάτης τῶν λόγων, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Μεταχειριζόμενος κοινωρελῶς καὶ τὰ ἐλάχιστα τῆς σχολῆς μόρια, ἐπέβαλε καὶ εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς ἐπικρατείας τὸν κανόνα τοῦ ἁγίου Βενεδέκτου προσδιορίζοντα εἰς αὐτοὺς κατὰ διαφόρους καιροὺς διάφορα ἔργα. Διὰ τοῦτο οὐδὲν δῶρον τὸν ἕτερεψεν πλειότερον παρὰ τὸ πεμφθὲν εἰς αὐτὸν παρὰ τοῦ Καλίφου Ἀρούμ· Ἐρ Ῥασίλδ περίφρον ὠρολόγιον.

Ὁ μέγας Ἀλφρέδος ἐυδοκίμησε κατὰ πάντα τοσοῦτον ὡς διευθετῶν φρονίμως τὸν χρόνον· ἐπιθεὶς διαμοιράσας εἰς τρία τὰς 24 ὥρας, 1) εἰς τὰ δικητικὰ· 2) εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὰ χριστιανικὰ χρέη· 3) εἰς τὴν τράπεζαν, τὸν ὕπνον, τὴν σωμασκιάν καὶ τὸν περίπατον, δι' ἑλλειψιν ὠρολογίων ἕκασι ἀλληλοδιαδόχως 4 μεγάλας λαμπάδας ὡς φανούς κατὰ τὰ προπόλαια τῶν ἀνακτόρων ὑψωμένους. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστη τῶν λαμπάδων δῆρκει 3 ὥρας, ἐκάνονίζε κατὰ τοῦτο τὸ χρονόμετρον τὰς ἐργασίας του.

Ὁ περιώνυμος Σαακηνὸς Σαλαδίνος διέφερε πάντων τῶν ἀπαιτῶν ἡγεμόνων, τῶν ὁποίων ὅλος ὁ βίος κατανατᾷ ληθαργικός τις ὕπνος· διότι ἕκαστη ἡμέρα ἦτο προσδιορισμένη εἰς ἰδιαιτέραν τινα χρῆσιν· ὅθεν κατὰ τὴν πρώτην προεδρεύον τοῦ συμβουλίου ἐδικάζε κατὰ τὴν δευτέραν, ἐδέχετο τὰς ἀναφορὰς καὶ τὰ ὑπομνήματα κατὰ τὴν τρίτην καὶ ἐφεξῆς ὡσαύτως.

Ὁ δὲ Δ' Ἐβρίκος καὶ ὁ ὑπουργὸς αὐτοῦ Σουλλὺ ἐναμιλλῶντο κατὰ τὴν δραστηριότητα. Διὰ τοῦτο ὁ ἕχθρός του πρόωτος Σίτζος ὁ πέμπτος προσέφευγε τὴν κατὰ τῶν πολεμίων, ἢ στασιαστῶν νίκην του μαθὼν ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τούτων ἔμενεν εἰς τὴν τράπεζαν πλειότερον παρ' ὅσον ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας εἰς τὴν κλίνην. Ὁ δὲ Σουλλὺ ἐφρόντιζε νὰ διατηρῆ ἀπαράβατόν τινα τάξιν εἰς πάντα· ἐξυπνεῖ πάντοτε περὶ τὴν δ' ὥραν, ἐκαθάριζε τὸ γραφεῖον, δηλ. ἀνεγίνωσκεν, ἐξέδιδε καὶ ἐνήργει τὰ ἐπ' αὐτοῦ ἔγγραφα. Κατὰ τὴν ἐβδόμην ἐπορεύετο εἰς τὸ Συμβούλιον, τὸ δὲ ἐπιλοιοῖον τῆς πραιίας διέτριβε πλησίον τοῦ Βασιλέως. Μετὰ δὲ μεσημβρίαν ἤρροατο

διχόμενος εὐμενῶς πάντας, ἔπειτα εἰργάζετο μέχρι ἑσπέρας. Μετὰ ταῦτα δὲ κλειομένων τῶν θυρῶν ἔπυρ ὑπὲρ ἐζυτοῦ καὶ τῶν οἰκείων ἀγαθινώτων, γράφου συνομιλῶν μὲ τοὺς ἐπιλέκτους τῶν φίλων κτλ.

Ὁ μέγας Φρειδερίκος ἔτιμα καὶ αὐτὸς ὑπὲρ πάντων ἄλλον τὴν εὐθμοσύνην καὶ ἐξυπνεῖ περὶ τὴν τιμὴν τὴν ὥραν μέχρι τέλους τοῦ γήρωος, ἐνδύετο διὰ μὲ εὐτρεπισόμενος κατὰ πάντα καὶ ποτὲ δὲν παρέπεμπε εἰς τὴν ἐπαύριον τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Ἐπειδὴ μὲν δὲ νὰ νικήτῃ τὴν φυσικὴν πρὸς τὸν ὕπνον κλίσην του, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν θαλαμηπόλον νὰ ῥίπτῃ κατὰ τὸ πρόσωπον του ῥάχιον διάβροχον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Οὕτω δὲ διαβίων ἐνίκησε τὴν Γαλλίαν, καὶ αὐτὴν τὴν Πρωσσίαν, προσλαβὼν τὴν Σιλλεσίαν καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν τὸ πέμπτον τῆς Πολλωνίας· ἀνύψωσε δὲ τὴν βασιλείαν εἰς τὴν ὁποίαν σήμερον κατέχει τὴν Ἰππὴρξε δὲ ἐνταυτῷ καὶ στρατηγός, καὶ πολιτικὸς καὶ νομοθέτης, καὶ μουσικὸς, καὶ ἱστορικὸς, καὶ ποιητῆς.

Ὁ Βουρῶν θείων νὰ συντέμῃ τοῦ ὕπνου διαρκείαν· ἐπέτρεπεν εἰς τὸν θεράποντα καὶ νὰ κτυπᾷ χρεῖας τυγούσης, ἂν τὸν ἐβλεπε κοιμώμενον ἐπέκεινα τοῦ διορισμένου.

Ὁ Βίγκελμαν δὲν εἶχεν ὑπηρετήν. Διὰ τὴν ἐκρεμασεν εἰς τὸν πόδα του κωδώνιον καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ θρανίον· ὅτε δὲ ἦτο θυτισμένος τὸν ἐξύπνιζεν ὁ χος τοῦ μετάλλου.

Ὡς κώδωνα εἶχεν ὁ Βολταῖρος τὸν καρὶ· δὲ καὶ ὀλίγω πρὶν ἀποθάνῃ ἐπιεν ὡς 13 καὶ 14 κλίβανους τοῦ διεγερτικοῦ τῆς διανοίας τούτου ματος.

Ὁ μέγας ἰατρός Βοεβρόδ, καθὼς καὶ ὁ Χάλλε εἰς τὴν εὐτακτὸν διανομήν καὶ χρῆσιν τοῦ χρόνου ἐχρεώστων τῆς πολυμάθειαν.

Ὁ Κυβιὲ ὀρθιος, καθημένος εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας, εἰς τὸ τῆς παιδείας πάντοτε ἦκουεν, ἔγραφεν, ἢ διελογίζετο. Μετεγέγραφε ὅλας τὰς στιγμάς, καὶ παντοῦ τῆς οἰκίας του ἔσκαε κίβοντας καὶ γραφεῖα καὶ μελανοδογία· τὸ δὲ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἀνεγίνωσκε, τὸν περιέπε πάντοτε ανοικτόν.

Τί ἄλλο νομίζετε ὅτι ἦσαν τοῦ Κυβιέ, καθὼς καὶ τοῦ Γκελουσάκ καὶ τοῦ Βιῶτ καὶ τόσων ἄλλων φιλοπόνων ἀνδρῶν τὰ συγγράμματα, παρὰ τέταρτον ὥρας συβραμμένα εἰς τὰς ἀκρας. Ἡ ἐνωσις ὅμως τῶν μικρῶν καὶ ἀσημάντων τούτων κομματίων ἀπανάστησε τοὺς συγγραφῆς των.

Ἄλλ' ἴσως οὐδεὶς ἐξετίμησε τὰ λεπτὰ τῶν ὥρας κατὰ τὴν ἀληθῆ ἀξίαν του, ὅσον ὁ Ναπολεὼν ἐκ τούτου δὲ προσήλθον αἱ ἥρωϊκα ἐκεῖναι πράξεις καινοτομίας, αἱ ὁποῖαι ἐδόδαξαν τὴν Γαλλίαν, ἠλευρώσαν δὲ καὶ τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς λεπραν δεσποτικῆς, τῆς ἀριστοκρατικῆς καὶ τῆς καλογηρῆς ἐξουσίας.

Μαγικῶς τρόπον τινα μετεκίνει τὸ στρατεύμα εἰς τόπους, ὅπου κἀνεὶς δὲν ἐπίστευον ὅτι ἦθελον φθάσει. Οὕτω δὲ μὲ 50,000 ἀνδρῶν κατέβηρασε τὸ στρατοῦς τεσσαράκοντα χιλιάδων ἕκαστον· ὁ δὲ πρ